

Бердянський державний педагогічний університет

Кафедра соціальних комунікацій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

доц. Мельнікова Ю. О.

“30” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Газетно-журнальні жанри

Спеціальність 061 Журналістика

Освітньо-професійна програма «Журналістика»

Факультет філології та соціальних комунікацій

Бердянськ, 2019

Робоча програма «Газетно-журнальні жанри» для здобувачів вищої освіти спеціальності 061 Журналістика

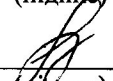
Освітньо-професійної програми «Журналістика»

Розробник: кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент Носко А. М.

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Журналістика» та схвалено на засіданні кафедри соціальних комунікацій

від «30» серпня 2019 року (протокол № 2)

Завідувач кафедри соціальних комунікацій (Мельнікова Ю. О.)

Гарант освітньої програми (Мельнікова Ю. О.)

© БДПУ, 2019 рік
© Носко А.М., 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 06 Журналістика (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Спеціальність 061 Журналістика (шифр і назва)		
Змістових модулів – 3	Освітньо-професійна програма: «Журналістика»	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 90		4-й	4-й
Мова навчання: українська		Семестр	
		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		18 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		54 год.	82 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю:	
		Екзамен	Екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40% / 60%.

для заочної форми навчання – 10% / 90%.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *Газетно-журнальні жанри* є вивчення системи жанрів, що функціонують на шпальтах газетно-журнальної продукції, засвоєння методології та вироблення практичних вмінь написання журналістських текстів різних жанрів.

Основними завданнями вивчення дисципліни *Газетно-журнальні жанри* є

- вивчити джерела та методи збору інформації;
- вивчити особливості поняття жанру як змістово-формальної єдності твору;
- з'ясувати основні критерії розподілу жанрів журналістики на види;
- забезпечити осмислення категорій «інформація», «факт», «інформаційний привід», «новина» як умови підготовки журналістського матеріалу;
- сформувати поняття дифузії жанрових форм;
- вивчити особливості хроніки як найкоротшого інформаційного жанру;
- вивчити особливості інформаційного повідомлення (замітки), та правила його написання;
- забезпечити розуміння прес-релізу як продукту діяльності сучасних прес-служб та ознайомити із правилами його написання;
- вивчити особливості звіту як інформаційного повідомлення та правилами його написання;
- з'ясувати специфіку репортажу як зразка інформаційного жанру, у якому дійсність відтворюється через сприймання та відчуття кореспондента – учасника події та правилами його написання;
- ознайомити із особливостями інтерв'ю як інформаційного жанру, його різновидами та правилами написання;
- вивчити особливості кореспонденції як жанру на межі інформаційних та аналітичних видів журналістики, з'ясувати специфіку інформаційної та аналітичної кореспонденції;
- вивчити особливості та різновиди статті як найбільш поширеного аналітичного жанру, правила її написання;
- з'ясувати особливості огляду, який дає панорамне висвітлення життя суспільства та огляду преси;
- вивчити особливості рецензії як жанру, у якому предметом аналізу є відображена дійсність;
- ознайомити із специфікою листа як своєрідного жанру періодики;
- дати знання про композицію, сюжет, художню деталь, домисел, вимисел, іронію, сарказм, парадокс як основоположні поняття художньої публіцистики;
- вивчити особливості нарису;
- з'ясувати специфіку есе;
- розглянути своєрідність сатиричних жанрів (памфлету, фейлетону та ін.)
- навчитися писати журналістські матеріали різних жанрів.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетентності*	Результати навчання
1.	Загальні	ЗК 11. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	ПРЗ 6. Знає теорію і методику творчого журналістського процесу. ПРУ 12. Здатний брати участь у верстці та випуску друкованих періодичних видань із використанням програми верстки Adobe InDesign та програми обробки зображень Adobe Photoshop.
2.	Фахові	СК 5. Здатність готувати (писати та редагувати) журналістські матеріали для ЗМК в різних жанрах: відображати дійсність способом інформування, тлумачення, коментування, інтерпретації фактів з урахуванням особливостей, технологічних вимог та аудиторії кожного виду ЗМК	ПРЗ 11. Знає жанрові різновиди журналістських матеріалів, специфіку їх підготовки відповідно до різновиду ЗМК (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ). ПРЗ 12. Знає види та норми редагування матеріалів ЗМК з урахуванням їх різновиду (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ). ПРУ 9. Уміє писати журналістські матеріали для різних видів ЗМК (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ), використовуючи відповідні жанри. ПРУ 10. Уміє редагувати медіатексти з фактологічного, композиційного, логічного, стилістичного боку, враховуючи вимоги до них для різних ЗМК (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ).

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Інформаційні жанри журналістики

Тема 1. Інформаційні матеріали в жанровій системі журналістики.

Класична система журналістських жанрів. Інформація і соціальна інформація. Поняття про новину як основу інформаційного повідомлення. Поняття про тему інформаційного повідомлення. Факт як тема інформаційного повідомлення. Формула Квінтіліана. Інформаційний привід. Факт і новина інформації. Сенсація. Загальні вимоги до інформаційних жанрів: інформаційність, оперативність, актуальність, суспільна значимість, фактологічна точність, лаконізм, виразність, декодованість, релевантність. Шість правил наближення інтересів. Методика роботи журналіста над інформаційними матеріалами.

Тема 2. Хроніка як інформаційний жанр. Поняття про хроніку, як про жанр, що об'єднує ланцюжок подій. Призначення та жанрові особливості хроніки. Хроніка як повідомлення про одну подію, що складається з кількох епізодів чи етапів. Хроніка як набір різних подій, об'єднаних в одній хронологічній площині: хроніка дня, хроніка тижня. Вимоги та мова жанру.

Тема 3. Інформаційне повідомлення (замітка) як жанр. Найпростіший жанр оперативного інформаційного повідомлення, його жанрове призначення та особливості. Внутрішньожанрова типологія замітки: тверда та м'яка. Тематика замітки. Вимоги до композиції та мова замітки.

Тема 4. Прес-реліз як форма інформаційного повідомлення. Поняття про прес-службу та центр зв'язків з громадськістю. Прес-реліз як продукт діяльності перс-служб. Призначення та особливості прес-релізів, два типи прес-релізів.

Тема 5. Звіт як інформаційний жанр. Поняття про звіт як повідомлення про роботу та перебіг заходу, у якому бала участь певна група людей, що вирішувала суспільно важливі питання (сесія, конференція, збори, спортивні змагання, художні виставки). Призначення та жанрові особливості звіту. Вимоги до звіту. Внутрішньожанрова типологія звіту. Методика його підготовки.

Тема 6. Репортаж в газеті/журналі. Поняття про репортаж як жанр, який передбачає оперативну та яскраву розповідь про подію, ситуацію, явище. Репортаж як розповідь очевидця, свідка або учасника подій. Особливості жанру, методика підготовки та написання репортажу. Фоторепортаж.

Тема 7. Інтерв'ю як інформаційний жанр. Поняття про інтерв'ю як жанр. Призначення та жанрові особливості інтерв'ю. Внутрішньожанрова типологія інтерв'ю: інтерв'ю-повідомлення як повідомлення про подію, інтерв'ю-тема як висвітлення певної теми, інтерв'ю-діалог як бесіда рівноправних партнерів, інтерв'ю-портрет як висвітлення цікавої, знаменитої людини і становить інтерес з у сіх поглядів, проблемне інтерв'ю має за предмет суспільно важливу проблему та ін. Оригінальні види інтерв'ю (фантастичні, історичні, сатиричні). Прес-конференція як тип колективного інтерв'ю. «Круглий стіл» як різновид інтерв'ю. Індивідуальний стиль в інтерв'ю як запорука успіху журналіста. Методика підготовки та проведення інтерв'ю.

Змістовий модуль 2. Аналітичні жанри журналістики

Тема 8. Природа і специфіка журналістського аналізу. Кореспонденція. Жанрова палітра журналістської аналітики. Кореспонденція в системі журналістської аналітики. Кореспонденція – жанр, предметом якого є соціальна ситуація. Функції кореспонденції, її місце на шпальті газет, специфічні жанрові ознаки. Різновиди та жанрові особливості кореспонденції, своєрідна дифузія жанру: між інформативністю та аналітикою (інформаційна, аналітична, проблемна).

Тема 9. Стаття – найбільш розповсюджений аналітичний жанр. Специфіка жанру. Спільне та відмінне із кореспонденцією. Внутрішня структура статті, концепція. Види статті (передова, журнальна, газетна, редакційна, полемічна, проблемна та ін.). Робота над статтею. Загальна та спеціальна підготовка. Вибір та розробка теми. Робота з пошуку інформації, опрацювання джерел. Формування концепції статті. Організація матеріалу як єдиного цілого.

Тема 10. Рецензія як аналітичний жанр. Головне завдання рецензента. Специфіка та внутрішньожанрові різновиди рецензій, типологія жанру. Методика створення рецензії.

Тема 11. Огляд як аналітичний жанр. Призначення жанру, різновиди огляду. Огляд преси. Огляд листів.

Тема 12. Аналітичні жанри, народжені сучасністю. Моніторинг. Рейтинг. Журналістське розслідування. Експеримент. Авторська колонка

Тема 13. Лист як жанр аналітичної журналістики. Види листів (відкритий, заяви, послання, звернення, сповідь, привітання). Колективний лист. Лист журналістський і лист читачий. Методика підготовки читачького листа до друку.

Змістовий модуль 3. Художньо-публіцистичні жанри журналістики

Тема 14. Природа публіцистики. Замальовка. Жанрове розгалуження художньої публіцистики. Замальовка – твір на межі інформаційних та художньо-публіцистичних жанрів. Визначення поняття замальовка. Жанрові ознаки, формат, стиль, композиція. Заголовок у замальовці.

Тема 15. Нарис. Визначення жанру. Особливості газетного та літературного нарису. Класифікація у межах жанру (портретний, подорожній, виробничий, соціальний, проблемний). Композиція нарису. Тема, ідея, факт, образ, художня деталь, домисел та вимисел як особливості жанру. Мовні особливості.

Тема 16. Есе в журналістській публіцистиці. Жанрові ознаки есе. Свобода поєднання художньої образності з науковим міркуваннями. Обов'язковість виразно індивідуального трактування події чи явища, проблеми чи теми. Філософські роздуми в есе.

Тема 17. Сатиричні жанри в журналістиці. Класифікація сатиричних жанрів. Мовностилістичні особливості журналістських творів. Памфлет і фейлетон – найбільш часто вживані в періодиці. Функція соціальної критики і сатиричні жанри. Гротеск, гіпербола, парадокс – прийоми типізації в сатирі. Іронія та сарказм. Інші жанри (пародія, легенда, епіграф, епітафія, анекдот, жарт, гра).

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Інформаційні жанри журналістики												
Тема 1. Інформаційні матеріали в жанровій системі журналістики	3	1	-			2	3	2				1
Тема 2. Хроніка як інформаційний жанр	2	-	-			2	2					2
Тема 3. Інформаційне повідомлення (замітка) як жанр	5	1	2			2	5		2			3
Тема 4. Прес-реліз як форма інформаційного повідомлення	3	1	-			2	3					3
Тема 5. Звіт як інформаційний жанр	3	1	-			2	3					3
Тема 6. Репортаж в газеті/журналі	7	1	2			4	7					7
Тема 7. Інтерв'ю як інформаційний жанр	7	1	2			4	7					7
Разом за ЗМ 1	30	6	6			18	30	2	2			26
Змістовий модуль 2. Аналітичні жанри журналістики												
Тема 8. Природа і специфіка журналістського аналізу. Кореспонденція.	3	1	-			2	3	2				1
Тема 9. Стаття – найбільш розповсюджений аналітичний жанр	7	1	2			4	7		2			5
Тема 10. Рецензія як аналітичний жанр	7	1	2			4	7					7
Тема 11. Огляд як аналітичний жанр	7	1	2			4	7					7
Тема 12. Аналітичні жанри, народжені сучасністю	3	1	-			2	3					3
Тема 13. Лист як жанр аналітичної журналістики	3	1	-			2	3					3
Разом за ЗМ 2	30	6	6			18	30	2	2			26
Змістовий модуль 3. Художньо-публіцистичні жанри журналістики												
Тема 14. Природа публіцистики. Замальовка	10	2	2			6	10					10
Тема 15. Нарис	4	2	-			2	4					4

Тема 16. Есе в журналістській публіцистиці	9	1	2			6	9					9
Тема 17. Сатиричні жанри в журналістиці	7	1	2			4	7					7
Разом за ЗМ 3	30	6	6			18	30	-	-			30
Усього годин:	90	18	18			54	90	4	4			82

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денне)	Кількість годин (заочне)
1.	Інформаційні жанри в системі журналістики	6	2
2.	Журналістська аналітика	6	2
3.	Художньо-публіцистичні жанри журналістики	6	-
Разом:		18	4

5. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денне)	Кількість годин (заочне)
1.	Інформаційне повідомлення (замітка) як жанр	2	2
2.	Репортаж в газеті/журналі	2	
3.	Інтерв'ю як інформаційний жанр	2	
4.	Стаття – найбільш розповсюджений аналітичний жанр	2	2
5.	Рецензія як аналітичний жанр	2	
6.	Огляд як аналітичний жанр	2	
7.	Особливості замальовки в журналістиці	2	
8.	Есе в журналістській публіцистиці	2	
9.	Сатиричні жанри в журналістиці	2	
Разом:		18	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денне)	Кількість годин (заочне)
1.	Тема 1. Інформаційні матеріали в жанровій системі журналістики	2	1
2.	Тема 2. Хроніка як інформаційний жанр	2	2
3.	Тема 3. Інформаційне повідомлення (замітка) як жанр	2	3
4.	Тема 4. Прес-реліз як форма інформаційного повідомлення	2	3
5.	Тема 5. Звіт як інформаційний жанр	2	3
6.	Тема 6. Репортаж в газеті/журналі	4	7
7.	Тема 7. Інтерв'ю як інформаційний жанр	4	7

8.	Тема 8. Природа і специфіка журналістського аналізу. Кореспонденція.	2	1
9.	Тема 9. Стаття – найбільш розповсюджений аналітичний жанр	4	5
10.	Тема 10. Рецензія як аналітичний жанр	4	7
11.	Тема 11. Огляд як аналітичний жанр	4	7
12.	Тема 12. Аналітичні жанри, народжені сучасністю	2	3
13.	Тема 13. Лист як жанр аналітичної журналістики	2	3
14.	Тема 14. Природа публіцистики. Замальовка	6	10
15.	Тема 15. Нарис	2	4
16.	Тема 16. Есе в журналістській публіцистиці	6	9
17.	Тема 17. Сатиричні жанри в журналістиці	4	7
	Разом:	54	82

7. Методи навчання

Лекція, розповідь, практичні вправи, самостійна робота студентів з джерелами.

8. Засоби оцінювання

Презентації виконаних завдань до практичних, стандартизовані тести, екзамен.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						
ЗМ1						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
1	1	5	2	2	5	5

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (екзамен)	Сума
ЗМ2						ЗМ3					
T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17		
2	5	5	5	2	2	2	2	2	2		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Відповідь на практичному занятті – 2 бали

Доповнення відповідей на практичному занятті – 1 бал

Підготовка доповідей, презентацій – 2 бали

Написання матеріалів – 3 бали

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
78-89	B	добре	
65-77	C		
58-64	D	задовільно	
50-57	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Тексти лекції, плани практичних, завдання самостійної роботи, питання до екзамену.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Газетно-журнальне виробництво : конспект лекцій / укладач Н. С. Подоляка. Суми : Сумський державний університет, 2015. 120 с.
2. Журналистика и конвергенция: почему и как традиционные СМИ превращаются в мультимедийные / под ред. А.Г. Качкаевой. – М.: 2010. – 200 с.
3. Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво: навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і допов. / Т. О. Приступенко, Р. В. Радчик, М. К. Василенко та ін.; за ред. В. В. Різуна. К. : «Київський університет», 2012. 352 с.
4. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 3-є вид., перероб. і допов. – Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
5. Колесниченко А.В. Прикладная журналистика : учебное пособие. М. : Изд-во Моск. ун-та, 2008. 180 с.
6. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики: навчальний посібник. Частина 1. К.: НАУ, 2010. 32 с.
7. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики: навчальний посібник. Частина 2. К.: НАУ, 2010. 64 с.
8. Недопитанський М. І., Карась М. А., Ільченко В. І. Уроки з журналістської практики : практичний посібник / М. І. Недопитанський, М. А. Карась, В. І. Ільченко. – К. : Україна молода, 2010. 120 с.
9. Рус-Моль Ш. Журналистика : посібник / пер. з нім. В. Климченко, В. Олійник; наук. ред. В. Іванов. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. 343 с.
10. Фенько Н.М. Газетно-журнальні видання: навчальний посібник для студентів факультету філології та журналістики (галузь знань 06 Журналістика, спеціальність 061 Журналістика) / Н.М. Фенько. – Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. 136 с.

Допоміжна:

1. Акопов. А. И. Аналитические жанры публицистики : Письмо, корреспонденция, статья : учебно-методическое пособие для студентов-журналистов. — Ростов-на-Дону, 1996. — 88 с. — Режим доступа до книги : http://window.edu.ru/window_catalog/pdf2txt?p_id=24952
2. Балакляцький М. А. Есе як художньо-публіцистичний жанр : методичні рекомендації для студентів зі спеціальності “Журналістика”. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. 74 с.
3. Газетна журналістика : навчально-методичний посібник для спеціальності 6.030200 – Журналістика / укладачі Т. В. Хітрова, О. В. Богуславський. Запоріжжя, 2003.
4. Журналістське розслідування / 3-ге вид., оновлене та доповнене, фінансується Міністерствами закордонних справ Республіки Франція та Королівства Нідерланди, адаптація і упорядкування А. Лазарева, Ю. Сабрі та ін. К.: Інститут масової інформації, 2006. 128 с.
5. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті / За ред. Ю. М. Бідзілі. – Ужгород: БАТ «Видавництво «Закарпаття», 2007. 224 с.
6. Структура прес-релізу. URL: http://studopedia.su/11_55944_pres-reliz-providomlennya-pro-zahid.html
7. Тertychnyy A.A. Жанры периодической печати : учебное пособие. — М. : Аспект Пресс, 2000. — Режим доступа до книги : <http://www.evartist.narod.ru/text2/01.htm>
8. Техніка інтерв'ю : збірник навчальних матеріалів / 2-ге вид., фінансоване програмою СОСОР Міністерства закордонних справ Франції, адаптація і упорядкування Інститут масової інформації. К. : Інститут масової інформації, 2003. 120 с.
9. Техніка репортажу : збірник навчальних матеріалів. / 2-ге вид., фінансоване програмою СОСОР Міністерства закордонних справ Франції, адаптація і упорядкування Інститут масової інформації. К. : Інститут масової інформації, 2003. 64 с.
10. Халер М. Пошук і збір інформації : навчальне видання. — К.: Академія Української преси, 2006. 308 с.
11. Шендеровський К. С. Як написати успішне есе : методичні рекомендації до написання есе. К. : Інститут масової комунікації при КНУ імені Тараса Шевченка, 2007. 34 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ.
2. Медіатека факультету філології та соціальних комунікацій.
3. Медіатека кафедри соціальних комунікацій.